

WILLEM BEYNE & ZONEN

Kunstenaars in de achtergrond

Ivo Kersmaekers

Amsterdam aan het einde van de 19de eeuw. Willem Beyne had een hobby.

Hij liefhebberde in het toneel en hij maakte in zijn vrije tijd daar de decors voor.

Rond 1896 maakt hij van zijn hobby zijn werk en begint hij met het professioneel maken van theaterdecors.

Dat was toen veelal voor de plaatselijke toneelverenigingen en operettegezelschappen.

Na een aantal jaren is zijn zoon Karel bij hem in de zaak gekomen.

Toentertijd vond met het zonde dat de decors maar voor één productie werden gebruikt en er werd met regelmaat gevraagd of het mogelijk was het decor terug te nemen. Maar stockeren van stukken brengt niets op en zo is de verhuur van decors begonnen. Bij deze decors hoorden ondermeer geschilderde achterdoeken en meubels. Er waren ook bespannen panelen en vakken voorhanden, eventueel voorzien van een deur of een raam, om zo een aantal verschillende configuraties te kunnen maken.

Halverwege de jaren 50 (Willem was intussen overleden) kwamen René en Paul Beyne in de zaak, de zoons van Karel. Zij namen het bedrijf over van hun vader. Het is in die periode dat het bedrijf groeit door ook theatertextiel te gaan leveren voor permanente installaties. Daarnaast is René zich gaan richten op de buitenlandse markten en hij maakte in de jaren 90 regelmatig reizen op zoek naar nieuwe klanten en nieuwe mogelijkheden.

Helaas is Paul vrij jong overleden en René is alleen verder gegaan tot in 1983 zijn zoon Charles in de zaak kwam. In tussentijd werd er ook steeds meer decor gemaakt voor impresariaten die eigen producties maakten. Charles is wegens ziekte in 2000 gestopt en René heeft het bedrijf verkocht aan Pandora. Pandora werd ShowTex en zo

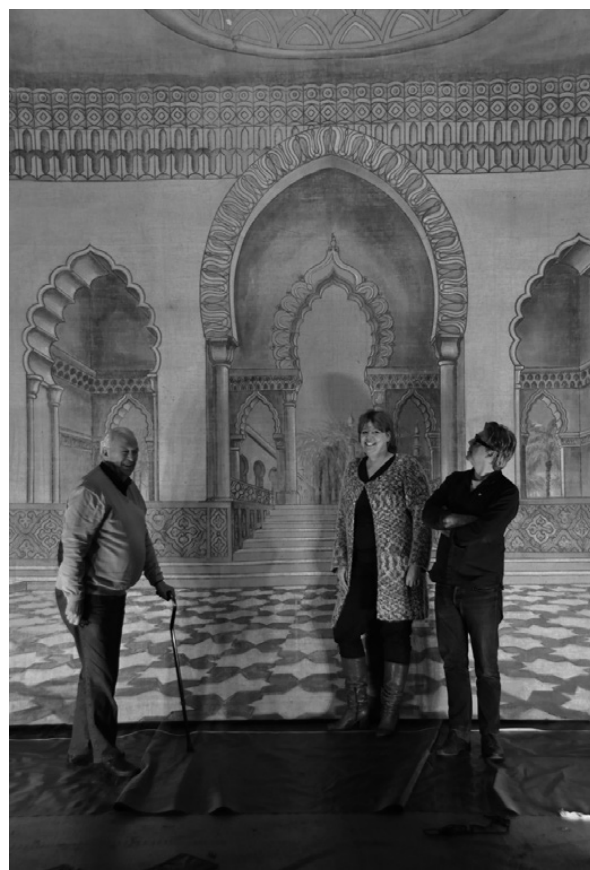
belandden de antieke stukken in de collectie van deze specialist in theatertextiel.

De oudste doeken dateren nog van de jaren 30. Veelal werden de ontwerpen gemaakt door de decorontwerpers en het was de taak van de schilder om de sfeer en de bedoeling van de ontwerper op het doek over te brengen. Met enige regelmaat kwam de brandweer controleren of de doeken nog brandvertragend waren en werden er stempels achterop gezet. Daarop staat dan het jaartal van controle.

Al deze doeken behoren nog steeds tot de verhuurstock van ShowTex. Er zouden 250 stuks in stock zijn van verschillende formaten. Het merendeel is ongeveer 5 x 8 meter, slechts enkele hebben andere maten en werden gewoonlijk gebruikt om achter ramen of deuren in decors te hangen. Een aparte verzameling bestaat uit relatief lage en lange doeken die waren bedoeld voor het aankleden van fuiven en bars. Van alle doeken zijn de originele foto's en/of de oorspronkelijke ontwerpen bewaard gebleven.

Dankzij advies van het Kenniscentrum Podiumtechnieken en het Expertisecentrum voor het cultureel erfgoed van de podiumkunsten, Het Firmament, is een begin gemaakt met de inventarisatie.

Het beperkt aantal doeken dat tot nu onderhanden is genomen, blijkt in opmerkelijk goede staat te verkeren. De linnen doeken zijn de oudste, pas na de oorlog kwam het katoen in zwang. Ook zijn er enkele doeken geschilderd op 'oorlogslin- nen', een zeer ruw soort linnen, bewaard gebleven.

De schildertechnieken en verfsoorten werden vaak gemengd en in hetzelfde decor zien we pigmentverf, latex en andere soorten door en op elkaar terugkomen.

Hetzelfde decor werd immers vaak verhuurd (tot 30 – 40 keer per jaar) en er werden aanpassingen gemaakt zoals de klant het wenste. Zo is bijvoorbeeld de naam van een boot of een café vele malen overschilderd.

Elk jaar kwam de brandweer langs en regelmatig werden de doeken opnieuw behandeld voor brandwerendheid. De gebruikte producten waren echter behoorlijk corrosief en op sommige plooiën liet dit zijn sporen na.

Verschillende decorschilders hebben in de 'Ateliers W. Beyne & Zn' gewerkt en de artistieke waarde van het schilderwerk is dan ook divers. Vele doeken hebben verrassende kleuren en perspectieven, bij sommigen is het resultaat iets minder geslaagd. De algemene cultuurhistorische waarde staat echter buiten kijf.

Hopelijk wordt het weldra mogelijk de verzameling te ontsluiten voor een breder publiek. ■

Met dank aan René Beyne en Sandra Fisher.

ALUSHAPE CRETONNE VOOR TERRA
IJZERSTERKE DANSVOORSTELLING IN EEN BREEKBAAR DECOR

Naar een ontwerp van beeldend kunstenaarsduo Sofie Lachaert & Luc d'Hanis © Sofie Lachaert

ShowTex AMAZING STAGE FABRICS IN MOTION
ShowTex nv • info@showtex.com • www.showtex.com • www.showtexrental.com

